

Literární zprávy.

Šedesátiny berlínského romanisty prof. **Paula Koschakra** daly podnět jeho přátelům, žákům a kolegům k vydání třísvazkové pocty *Festschrift Paul Koschaker* (I-III, Weimar 1939) — vedle zvláštní pocty, věnované výhradně orientalisty a některými orientálními právními historiky, vydané jako »Symbolae ad iura orientis antiqui pertinentes Paulo Koschaker dedítiae« v Leidenu 1939. Význam Koschakrovy osobnosti je výrazně shrnut v dedikaci díla »iurisconsulto celeberrimo qui Orientem antiquum studiosis iuris patefecit, Romanorum Graecorumque iura in primis novit et perscrutatus est, ius gentium Europaeum ab imperatore Iustiniano conditum esse monuit, vetera Germanorum de iure Romano merita suo opere renovavit et auxit«. — Vedlo by daleko přes vymezený rámec našeho referátu, kdybychom chtěli podati — byť jen stručně — obsah všech článků z tohoto díla, jež v počtu 61 monografických příspěvků (celkem na 1400 stran) romanistů z evropských i mimoevropských zemí představuje již po stránce technicko-pořadatelské úctyhodný výkon. Příspěvky, vztahující se k římskému právu, obsahuje svazek I. a II., ve III. svazku jsou příspěvky z jiných antických a z pozdního římského práva. Z římského práva jsou zpracovány téměř všechny jeho instituty (všeobecná část, prameny, metody kritiky pramenů — zde přispěli: Beck, Buckland, Düll, Bizoukides, Solazzi, Collinet, Steinwenter, Schnorr, Guarneri Citati, Erman — právo veřejné: Siber, Wieacker — všeobecné základy soukromého práva: Lauria, Manigk, Betti, Kaden, Simonius — právo osobní a rodinné: de Visscher, Noailles, Harada — právo věcné: Cornil, Kaser, Erbe — právo obligační: Kunkel, Albertario, Guarino, Sachers, v. Lübtow, Arangio-Ruiz, Vogt, Henle, Keller — právo dědické: Leifer, Krüger, v. Bossowski, Dénoyez, Dulckeit, Kübler — a právo procesní: Riccobono). Zvláštní oddíl tvoří »Časové otázky romanistiky«, jež je zastoupen jediným článkem a to prof. Schönbauera: Zur »Krise des römischen Rechts«, jež zde vyslovuje značně odchylné stanovisko proti Koschakrovu názoru na dnešní postavení a úlohu římského práva, vyjádřenému ve stejnojmenném spise Koschakově. Články ve III. svazku se vztahují jednak k právu starého Orientu, babylonskému, assyrskému a hethitskému (Lautner, Klíma, Eisser, Korošec), dále k právu řeckému a řecko-egyptskému (Niedermeyer, Simonétos, Pantazopoulos, Erdmann, Hellebrand, Beneker, Eger), jednak k právu byzantskému (Seidl, Triantaphyllopoulos) a středověkému (v. Schwerin, Condanari-Michler, Felgentraeger, Genzmer, Coing) a konečně k právním dějinám a právní filosofii vůbec (Binder).

Není-li nám možno věnovati jednotlivým příspěvkům zvláštní pozornost, nutno aspoň souborně říci, že tu jde o dílo jak po stránce formální tak i obsahové přímo vzorné, jež je skutečně hodno toho, k jehož poctě bylo věnováno.

J. Klíma.

Vratislav Bušek uveřejňuje v poslední *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte*, Kanonist. Abt. XXVIII, str. 453—492, pod názvem »*Episcopalis audientia, eine Friedens- und Schiedsgerichtsbarkeit*« další svou studii k dějinám počátků církevního soudnictví (srv. vedle české práce Buškovy, »Církevní soudnictví ve věcech civilních v říši římské v I.—V. st. po Kr.« z r. 1925, zejména jeho přednášku na mezinárodním kongresu v Římě 1934, »Die kirchliche Gerichtsbarkeit in Strafsachen im römischen Reich bis Justinian«, otištěnou v aktech kongresu 1, 411—479). Opíraje se namnoze o exegetické výsledky svých dřívějších prací užívá tu Bušek pozorování novější romanistické literatury o smírcím charakteru mnohých případů procesu římského, aby ukázal, že i soudní pravomoc křesťanských biskupů měla ve svých počátcích povahu řízení, jež mělo po dobrém spor odstraniti a postupovati při tom podle »lex christiana«. Buškova bystrá studie, zdá se, že definitivně odstraňuje jednu ze záhad spojených s t. zv. *episcopalis audientia* a na světovém fóru vynikající revue, v níž je uveřejněna, dělá čest české vědě právní. M. B.

V loňském ročníku americké revue *Tulane Law Review* (roč. XIII, str. 163 n.) zabývá se prof. cambridgeské university W. W. Buckland ve studii »*Praetor and Chancellor*« obdobími mezi římským praetorem a anglickým kancléřem a ukazuje, že se podobnosti mezi oběma neomezují jen na uskutečňování ekvity. Je-li nesporným vliv kancléřův též na »common law«, snaží se Buckland nyní dokázati, že i praetor měl přímý vliv na tvoření římského »ius civile«. Zmiňujeme se o věci — s hlediska právní kultury již samo o sobě zajímavé — zvláště proto, že Bucklandova tese souvisí s problemem řešeným nově i v naší literatuře (srv. v min. roč. referát o Vážného článku ve Weyrově Sborníku), ačkoliv ve věci samé nelze dáti Bucklandovi plně za pravdu. Tam, kde praetor při výkonu své jurisdikce »zaváděl novinky« v oboru civilního práva, nejednal přece z vlastní moci pravotvorné, ale opíral se o ius civile vzniklé nejčastěji právem obyčejovým. M. B.

Příručka Ing. Karla Šrámka »*Sociální pojištění v Německu*« (nákladem Ústředí nemocenských pojišťoven v Praze, 1939, 8°, stran 119, K 15.—), stručně, avšak přehledně informuje — jak v předmluvě vystihl ředitel Ústřední sociální pojišťovny V. Vydra — o organizačních, dávkových a příjmových ustanoveních sociálně pojišťovacích zákonů v Německu. Autor pojednal nejprve o vývoji německého sociálního pojištění a pak probral: nemocenské pojištění, invalidní pojištění dělnické, pensijní pojištění, úrazové pojištění, hornické pojištění, pojištění pro případ nezaměstnanosti a starobní pojištění řemeslníků. V doslovu uvedl autor nejdůležitější statistické cifry o příjmech, vydáních a jmění. Kniha bylo dnes velmi třeba při úzkém styku sociálního pojištění německého a našeho navzájem. Dr. J.

Pojišťovací zákon po třetí novelisaci je titul komentáře Doc. Dra Aloise Neumana (nákladem Právnického knihkupectví a nakladatelství, V. Linhart v Praze, 1939, právnické knihovny svazek 51., 8°, stran 590, cena váz. K 60.—). Kniha obsahuje nejnovější změny dělnického sociálního pojištění i s přechodnými ustanoveními, platnými již od 1. července 1939; při tom ovšem komentuje autor celý zákon a zvláštní pozornost věnuje prováděcím nařízením, doplňujícím zákonným předpisům, směrnicím a úmluvám; nescházejí zde ani statistické přehledy, zákonné předpisy, upravující službu lékařskou a lékárenskou a zejména text odchýlných předpisů, platných pro nemocenské pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách. Kniha je doplněna bohatou judikaturou, citací sociálně pojišťovací literatury a podrobnými rejstříky. Kniha bude jistě uvítána všemi interesenty o sociální pojištění dělnické. Dr. J.

Krise československá je název knihy, kterou vydalo jako třetí svazek své knihovny Politické aktuality Národní nakladatelství A. Pokorný v Praze (str. 154, 25.— K). Kniha původně vyšla nákladem Národního ústavu fašistické kultury a napsal ji spisovatel, který se kryje pod šifru Erba a je prý to významná italská osobnost. Do češtiny publikaci přeložil a opatřil předmluvou s poznámkami redaktor Karel Kut. Je to tvrdě vyličený a s italského hlediska posouzený sled událostí, který vedl k vyvrcholení naší loňské krise a tím i k letošnímu březnu. Dr. F. S.